

سیاسه‌تی خیزان

رۆژی هه‌لبژاردن ۱۷ سێپتەمبەر (۲۶ گە‌لاوێژ) ب‌ریار لە‌سەر ئایینده‌ی سوید ده‌دری‌ت و ئه‌وه من و تووین که هه‌ل‌ده‌ب‌ژیرین. ئیمه هه‌موومان هه‌مان به‌رپرسیاریمان هه‌یه، ده‌نگه‌کانمان هاوسه‌نگن. ئایا سیسته‌می خوشگوزه‌رانیی باشتر بکه‌ین یان له‌و رێگایه‌وه که هه‌ر پینجه‌مین کرۆنیک‌ی باج له‌ خه‌زنه‌ هاوبه‌شه‌که‌ لابه‌ین، خراپتری بکه‌ین؟

ئیمه‌ی سۆشیا‌ل‌دیموکرات گه‌ره‌کمانه‌ که سوید له‌ جیهاندا هه‌ره‌ ولاتی میهره‌بان بێت بۆ مندا‌لان. هه‌موو مندا‌لیک ده‌بێت بۆی هه‌بێت له‌ دلنیا‌ییدا بژی، گه‌شه‌ بکه‌ن و خه‌ونی خۆیان وه‌دیه‌ین. هه‌موو دایکوباوکیک ده‌بێت هه‌لی هه‌بێت که بتوانی‌ت ژیا‌نی کار و خیزان پیکه‌وه به‌ستیته‌وه. سیاسه‌تی خیزانی سه‌رکه‌وتوومان ئه‌و مانایه‌ی گه‌یاندووه‌ که ئافره‌تانی سویدی به‌ راده‌یه‌کی زۆتر به‌شداری له‌ ژیا‌نی کاردا ده‌کهن له‌ به‌راوردی ولاتی دیکه‌دا، و سوید له‌ زۆربه‌ی زۆری ولاتانی ئوروپا زیاتر مندا‌لی تی‌دا له‌ دایک ده‌بێت.

بیمه‌ بۆ هه‌موو دایکوباوکان

ئیمه‌ یه‌کیک له‌ هه‌ره‌ باشترین شیوه‌ی بیمه‌ی دایکوباوکانمان له‌ جیهاندا هه‌یه‌ که هه‌مووان ده‌گریته‌وه. بیله‌وه‌ش هه‌موو خیزانیکی مندا‌لار هه‌لی گه‌وره‌یان له‌ به‌رده‌ستایه‌ که به‌و شیوه‌یه هه‌یان بێت که له‌گه‌ل خۆیان ده‌گونجیت.

ئیمه‌ بیمه‌ی دایکوباوکانمان باشتر کردووه‌ له‌و رێگایه‌وه که یه‌ک مانگ درێژمان کردووه‌ته‌وه و ئاسته‌ بناخه‌یه‌که‌یمان به‌رز کردووه‌ته‌وه، که که‌مترین ئاستی قه‌ره‌بووه، بکه‌ین به‌ ۱۸۰ کرۆن له‌ رۆژیکدا بۆ مندا‌لیک که ئه‌م سال له‌ دوا‌ی مانگی هه‌وته‌وه له‌ دایک بووبیت. له‌ یه‌کی مانگی هه‌وتی ئه‌م ساله‌وه میچی بیمه‌ نیزیکه‌ی ۳۳ هه‌زار کرۆن له‌ مانگی‌دا به‌رز کراوه‌ته‌وه. ئه‌مه‌ به‌و مانایه‌ دیت که نیزیکه‌ی هه‌موو دایکوباوکیک ۸۰٪ له‌ داها‌تی خۆی له‌ ناو کاتی پشوو‌ی دایکوباوکایه‌تیه‌که‌ وه‌رده‌گریت. ته‌نانه‌ت یاسا‌کانی تیمار‌سازیش بۆ مندا‌لی نه‌خۆش باشتر کراوه به‌ شیوه‌یه‌که‌ که ئیستا شیوا‌کاری هه‌یه که زیاتر له‌ ۱۲۰ رۆژ بۆ هه‌ر مندا‌لیک له‌ سالی‌دا وه‌ر‌بگیریت ئه‌گه‌ر مرۆف مندا‌لیکی زۆر نه‌خۆشی هه‌بیت.

ئاسته‌نگیک بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی به‌راهه‌ریی ئه‌وه‌یه که باوکان به‌شیکی زۆر که‌م له‌ پشوو‌ی دایکوباوکایه‌تیه‌که‌ به‌کار ده‌بن. به‌کار‌بردنی پشوو‌ی دایکوباوکایه‌تیه‌که‌ له‌لایه‌ن باوکانه‌وه‌ له‌و سالانه‌ی دوواییدا سه‌قامگیرانه

زیادی کردوو، به لام هیشتا هر زور کهمه. ئەمه بهو مانایه دیت که مندالان که متر ده توانن هاوده میی ههردوو دایک و باوکیشیان هه بییت. بهرزکردنه وهی میچی داهاات له بیمه ی دایکوباوکایه تیدا هه لومه رچی باش دهدات بو گه یشتن به راده یه کی به رابه ریی. به لام ئەمه ههروه ها ههنگاوه چاره ده خوازیت بو به هیزکردنی پیگه ی ئا فره تان له بازا ری کاردا. ئیمه ههروه ها ئاماده یی که پیشنیاری زیاتری دیکه ئاماده بکه یی بو ئەوه ی که به شیکی گه وره تری بیمه ی دایکوباوکایه تی به سنیتته وه به هه ر دایکوباوکیکه وه. ئامانجه که روونه. ئیمه ی سوشیال دیموکرات ده مانه ویت به کاره یانی بیمه ی دایکوباوکایه تی به کسان له به ینی دایکوباوکاندا وه ربگیریت.

پیشخویندنگای (förskola) باش بو هه موو مندالان

پیشخویندنگای باش به کاروباری پیداکوگیه وه پیویسته وا که بتوانیت فییرکردن، یاری و دلنیایی بو هه موو مندالان بره خسینیت. پیشخویندنگا به شیکی گرینگه له فییرکردنی له گه ل ژیاندا به رده وام (livslånga lärandet)، و ده بییت شویندنگا بیت که تیایدا مندال له ژینگه ی جیاوازه وه به یه ک بگن و دژایه تی جیاوازی ره گه زیی تیادا بکریت. نابیت هیچ مندالیک ده ربه او پیریت له به ره وه ی که گران ده که ویت یان له به ره وه ی که دایکوباوکیان بیکارن یان دایکوباوکیان له گه ل مندالی بچووکتتر له ماله وهن. ده رکه وتوو که هه ره هه قمزه (Maxtaxan) به باشی جیی خوی کردوو ته وه و بو گه لیک خیزانی مندالدار به مانای ئابوو رییه کی باشتتر دیت.

پیشخویندنگا کانمان باشن. به لام ئیمه ده مانه ویت که مندالی که متر له پوله کاندا (گرووی پی مندالان) هه یی. پیشخویندنگا کاکان پیویستیان به کارمهنده. به لینه که مان سه باره ت به وه ی که ۶ هه زار کارمهنه ی زیاتر له پیشخویندنگا کاندا دابمه زینین هه ر ئیستا ده بردریتته سه ر. ئەمه ده بیته هوی ئەوه ی که گرووی پی مندالان بچووکتتر بینه وه.

یارمه تی ئابوو ری بو هه موو خیزانیکی مندالدار

کومه کی مندال گشتییه و به هه موو مندالان ده دریت. له زور کاتیشدا ئەو کومه که به رزکرا وه ته وه. دوا جار له مانگی ده ی سالی ۲۰۰۵ دا بوو که ۱۰۰ کروون زیاد کرا هاوکات که زیده کومه کی زیده مندالاریی هه ر له دووه م منداله وه درا. هه ره هه قمزه (Maxtaxan) له که رتی چاوه دییری مندال و به رزکردنه وه کانی کومه کی مندالان ۲۰ هه زار کروونی له یه ک سالدای بو خیزانیکی دوومنداله که موچه یه کی تیکراییان هه بییت زیاتر کردوو.

بو ئەوانه ی که له رووی ئابوو رییه وه زور ته نگاون ئەو کومه که ئەم سال زیاتر ده کریت. کومه کی به خیکردن (Underhållsstöd) ۱۰۰ کروون زیاد ده کریت. کومه کی کریخانوو بو خیزانی مندالدار مانگی ۱۰۰ تا ۱۵۰ کروون زیاد ده کریت. بیله وه ش بو خویندکار زیده کومه کی مندالی ده خریتته سه ر. ئیمه ی سوشیال دیموکرات ده مانه ویت که سوید له سه ر ئەوه به رده وام بیت که میهره بانترین ولاتی جیهان بیت بو مندالان. له به ره وه یه ده مانه ویت به رده وام بین له سه ر خزمه تکردنی خیزانانی مندالدار.

به ديل (ئه ئه ناتيف)

هاوپه يمانى به رهى راستى مۆديراته كان دژ به كاره كانمان ويستانون كه ده يانه وييت سوئيديكى ته واو ديكه ببينن. ئه وان ده يانه وييت بيمه ي دايكوباوكان كورتر بكه نه وه به چوار مانگ و ئاستى مووچه ي قه ره وه بوو به يينه خوارى بو 75%. مۆديراته كان ههروه ها ده يانه وييت ژماره ي ئه و رۆژانه ش كه م بكه نه وه كه مروف بتوانيت له گه ل مندالي نه خو ش له مال بيت بو 15 رۆژ بو هه ر منداليك له ساليكدا. ئه مه سالي دووچارى نيزيكه ي 60 هه زار مندال ديت. ئايا ئه وه ماقووله كه مندالي نه خو ش ناچار بن به ته نيا له مال وه بمينه وه بو ئه وه ي مۆديراته كان بتوانن باج بو ئه وان به يينه خوارى كه زورترين پاره پهيدا ده كه ن؟

ژماره يه كه له و شاره وانiane ي كه مۆديراته كان ده يبه ن به رپوه دانى كومه كي شاره وانى بو چاوه ديرى مندالان (vårnadsbidrag) پياده ده كه ن. ئيمه ي سوشالديموكرات ناتوانين ئه مه قبول بكه ين - كومه كي شاره وانى بو چاوه ديرى مندالان له بودجه ي پيشخويندنگاكان ده رده هيئيريت و به و شيويه مه ترسيى ئه وه هه يه كه چونايه تى له پيشخويندنگاكاندا خراب بكات. كومه كي شاره وانى بو چاوه ديرى مندالان بيله وه ش ته له يه كي ئافره تانه و ده بيته مايه ي ئه وه ي كه ژنان له مال بمينه وه، بئ هيج توانايه كي خوبه خيوكردن، زياتر ش له وه ي كه ئيست هه يه.

له سوئدى ئيمه دا ده بيت هه مووان له گه لدا بن. تو چ سوئديك هه لده بژيريت؟

